

REINILDIS VAN DITZHUYZEN

Op 31 januari 1994 is op voorstel van het college van B en W van Vlieland een Stichting Behoud Monumenten Vlieland opgericht, met het doel het tot dusverre zo versnipperde monumentenbeleid, als dit er al was, te centraliseren. Voorzitter is burgemeester R. van der Mark. In de stichting zijn om te beginnen het Oude raadhuis en het Tromp's Huys ondergebracht.

Het oude Raadhuis van Vlieland.

Het zogenaamde Oude Raadhuis met klokketorentje draagt een gevelsteen uit 1598. Volgens de kronieken werd in 1598 inderdaad een raadhuis met toren gebouwd, doch dit stond naast het huidige 'Oude Raadhuis'. Het nu in de Vlielandse Monumentenstichting ondergebrachte pand werd namelijk eerst in 1855 gebouwd, omdat het echte oude raadhuis onherstelbaar bouwvallig was geworden. In 1873 werd het Oudste Raadhuis afgebroken en de gevelsteen 'Anno 1598' werd naar het latere overgebracht. Het Raadhuis is een bijzonder charmant pand, dat thans gedeeltelijk dienst doet als kantoor van de notaris als hij op Vlieland is. Het 'Tromp's Huis' stamt uit de eerste helft van de 17de eeuw. Het werd gebouwd in opdracht van de Admiraliteit van Holland en West-Friesland en diende als hoofdkwartier van de Vlootvoogden wanneer de vloeten op de Vliere lagen. Tot 1942 behoorde Vlieland immers tot Holland. De Duitsers voegden het eiland in dit jaar bij Friesland en zo is het sedertdien gebleven. Men vermoedt dat de grote Maarten

Harpertsz. Tromp in dit 'Admiraliteits-huis' heeft verbleven; zijn zoon *Cornelis Tromp* in ieder geval wel. Vandaar dat de huidige naam Tromp's Huys' Vlieland er aan verbonden is, die het informatieve ledenorgaan 'Tien eeuwen Eijlandt Flieland' uitgeeft. Inmiddels is ook het Armhuis dat 300 jaar lang tot 1950 als zodanig dienst deed, in de nieuwe Stichting ondergebracht. Dat is maar goed ook want enige tijd geleden bestond het onzalige plan om pal achter dit bijzondere monument appartementen voor toeristen of HAT-eenheden te bouwen, zodat ook de laatste vrije plek in het dorp zou zijn volgebouwd. Ook verder valt er nog veel te doen tot behoud van de cultuurmonumenten op het eiland. Vooral in de historische Dorpsstraat met vele commandeurshuizen uit de tijd van de walvisvaart is in de laatste decennia erg slordig omgesprongen met de architectonische schoonheid. Laten we hopen dat de Stichting komt tot een duidelijk en verantwoord beleid.

Reinildis van Ditzhuysen is historica en publiciste te Vlieland.

In memoriam Herman Knijtijzer

In het oktobernummer van 'Heemschut' kon *Jaap Kamerling* nog juist mededeling doen van het overlijden van *Herman Knijtijzer* op 27 augustus jl. Kamerling roemde Hermans langjarige werk in de redactieraad.

Maar Herman Knijtijzer is ook elders binnen en buiten onze Vereniging zeer actief geweest. Zo ontbrak hij nooit met een kritisch geluid in onze jaarvergaderingen. Kritisch ja, echter steeds op milde toon en getuigend van zijn meedenken en van de wens bij te dragen aan de opbouw van ons werk. Want dat was kenmerkend voor zijn optreden: verdraagzaamheid en constructief handelen. Dat kwam ook tot uiting in de talrijke bijdragen aan ons tijdschrift. Het is alweer enige jaren geleden dat hij spontaan zijn medewerking verleende aan wat toen de 'provinciale commissie Amsterdam' werd. Hij bleef geïnspireerd meewerken, ook toen door leegloop van de commissieleden het werk werd bemoeilijkt. Vanzelfsprekend had Herman, als Amsterdammer, bijzondere belangstelling voor wat zich in Amsterdam afspeelde qua stadsplanning en bouwplannen. Daar was en is aan onderwerpen geen gebrek. Deze actieve belangstelling en kennis lieten Herman al van 1968 af deel uitmaken van het driemanschap *Dick Dooijes, Aat Evers* en *Herman Knijtijzer* (de 'commissie Dooijes'), dat voor de gemeente Amsterdam op uiterst verdienstelijke wijze de plaatselijke jongere bouwkunst heeft geïnventariseerd tot in 1993. Straat voor straat hebben zij het grootste deel van de stad buiten de Singelgracht uitgekamd op beschermenswaardige objecten en bouwblokken. Hun werk heeft tot grondslag gediend voor het Monumenten Inventarisatie Project in de hoofdstad. Herman Knijtijzer leverde daarmee indirect ook een onschatbare bijdrage aan de doeleinden van Heemschut: het beschermen van dat wat behouden behoort te worden. En ook voor onze Vereniging is hij tot vlak voor zijn overlijden nog rechtstreeks blijven werken. De Bond Heemschut zal zijn innemende persoonlijkheid en zijn verdiensten in ere houden.

Ernst Dienaar secretaris Bond Heemschut